

Latvijas
Arhitektu
savienība

JAUNAIS EIROPAS BAUHAUS

PRINCIPA IEDZĪVINĀŠANA UN PIEREDZE, AKTUALITĀTES

CFLA seminārs ciklā LABĀ PRAKSE ES FONDU PROJEKTU ĪSTENOŠANĀ
RUDENS 2025/ ANDA KURSIŠA

#NewEuropeanBauhaus

Jaunā Eiropas Bauhaus Latvijas kontaktpunkts

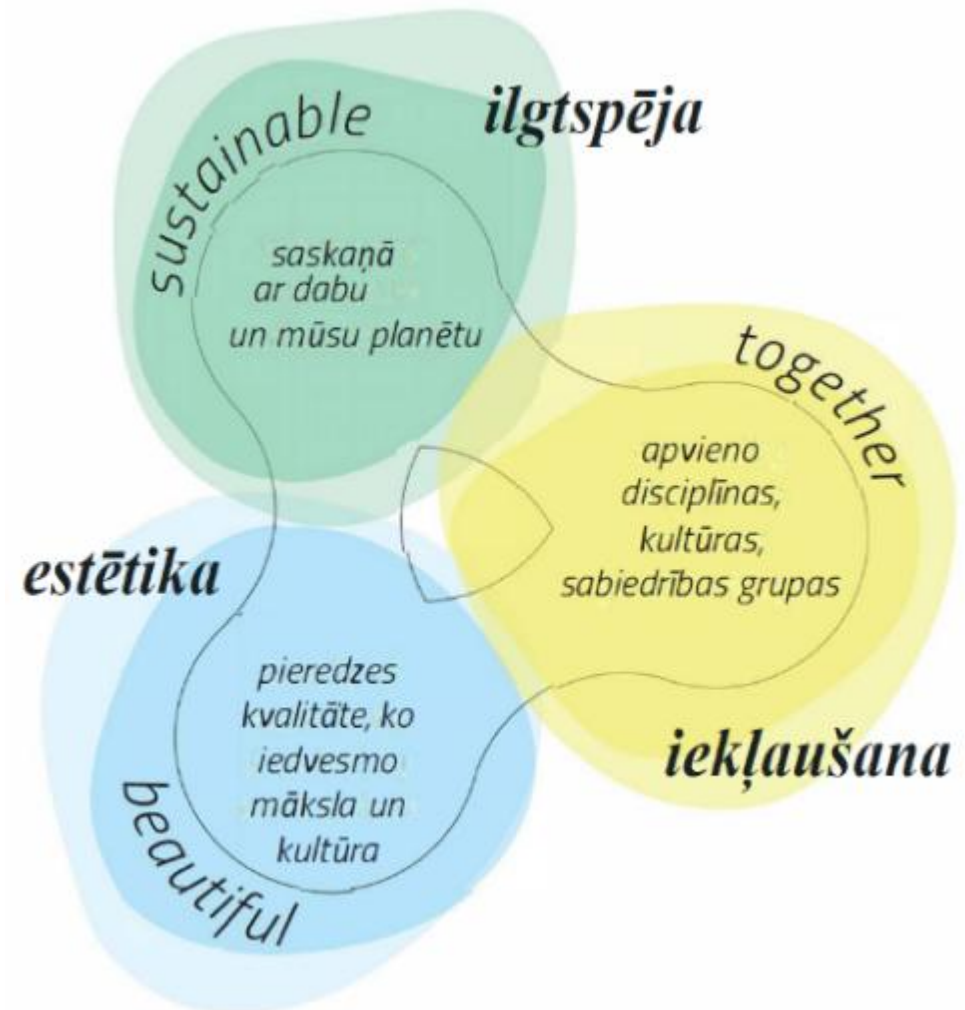
Kultūras ministrija

Latvijas Arhitektu savienība

LAS — JAUNĀ EIROPAS BAUHAUS KONTAKTPUNKTS LATVIJĀ

- Informācija un konsultācijas
- Nacionālā un starptautiskā pārstāvniecība
- Izglītošana un kontakti

KAS IR EIROPAS JAUNAIS¹ BAUHAUS?

Metode, kā domāt un veidot apbūvēto vidi kopienās:

Skaisti

Ilgtspējīgi

Iekļaujoši

¹ Jau 1919. gadā arhitekts Valters Gropiuss ar domubiedriem, meklējot jaunu, radošu ceļu, kā turpināt dzīvot Pirmā pasaules kara plosītajai Eiropai, dibināja Bauhaus skolu. Tā, attīstoties par dizaina kustību, lika pamatus 20. gadsimta arhitektūrai ar ideju «Arhitektūra nozīmē dzīves procesu radīšanu» (V. Gropiuss). Aptuveni 100 gadus vēlāk ar mērķi īstenot videi draudzīgāku politiku Eiropas Komisija nolemj atdzīvināt Bauhaus idejas un izveido Jaunā Eiropas Bauhaus kustību

JAUNĀ EIROPAS BAUHAUS PRINCIPI

Radīt estētiski augstvērtīgas dzīves telpas ar kvalitatīvu dizainu un cieņu pret kultūru:

- Estētiska telpas un vides veidošana ar saikni vietējā unikālā kontekstā
- Ilgtspējīga publiska vide, kas harmonizē cilvēku attiecības ar dabu
- Dažādu sabiedrības grupu vajadzību respektēšana, nodrošinot pieejamību visiem

Skola bez
adreses

NEB Eiropas
balvas finālists
2022

Pitrāga pietura
NEB Eiropas balvas
finālists
2023
Made Arhitekti

Laikmetīgās mākslas telpa
"Kurtuve"
NEB Eiropas balvas finālists
2025
Sudraba Arhitektūra

Liepājas
restaurācijas
centrs

Jaunā Eiropas
Bauhaus
aktivitāšu
centrs Liepājā

JAUNAIS EIROPAS BAUHAUS: SKAISTUMS

Kā mēs to raksturojam:

- Skaistuma klātbūtne jaunradē – dzīves kvalitātes veidošana mūsu paaudzei un pēcnācējiem
- Vēsturiskā un kultūras mantojuma integrācija — vietējās identitātes un arhitektūras tradīciju izkopšana, vienlaikus tās modernizējot
- Uz lietotāju orientēts dizains — estētiska ēku un pilsētvides projektēšana, iedzīvotāju praktiskajām vajadzībām un ērtībām
- Adaptīvas dizaina metodes — elastīgas un pielāgojamas pieejas, kas ļauj ēkām un videi laika gaitā mainīties atbilstoši iedzīvotāju vajadzībām

Kā mēs to varam īstenot:

- Metu konkurss vai cita radošā sacensība ar vērtēšanu pēc profesionāliem arhitektūras/dizaina kvalitātes kritērijiem
- Sagatavošanas stadijā un procesā jāiesaista profesionālus arhitektus un/vai ainavu arhitektus, dizainerus vai māksliniekus
- Jānodrošina sabiedrības iesaiste projektu satura apspriešanā

JAUNAIS EIROPAS BAUHAUS: ILGTSPĒJA

Kā mēs to raksturojam:

- Dzīves kvalitātes uzlabošana — praktiskas pieejas, kas padara ēkas un pilsētas ērtākas, veselīgākas un patīkamākas ikdienas dzīvei
- Resursu efektivitāte — resursu taupīšana un racionāla izmantošana samazina izmaksas un uzlabo materiālu pieejamību nākotnē
- Vietējo materiālu un prakšu izmantošana — samazina transportēšanas izmaksas un veicina vietējo ekonomiku
- Plaši iedarbīgi risinājumi — vienas problēmas risināšana tā, lai vienlaikus sniegtu vairākus labumus (piemēram, zaļās zonas, kas gan uzlabo gaisa kvalitāti, gan nodrošina atpūtas vietas)

Kā mēs to varam īstenot:

- Iekļaut vismaz vienu dabā balstītu risinājumu, izmantojot gan "zaļo", gan "zilo" infrastruktūru
- Veicināt esošo pilsētas telpu izmantošanu, izvairoties no urbānās izplešanās — atjaunot vai rekonstruēt esošās teritorijas, atgriežot to funkcionalitāti
- Sniegt dabā balstītā risinājuma ekonomisko pamatojumu, ieskaitot uzturēšanas un ekspluatācijas izmaksu analīzi

JAUNAIS EIROPAS BAUHAUS: IESAISTE

Kā mēs to raksturojam:

- Starpdisciplinārā pieeja — arhitektūras, inženierzinātņu, mākslas un vietējās kopienas zināšanu apvienošana, kas veicina inovatīvus risinājumus dzīves kvalitātes uzlabošanai
- Koprades un līdzdalības metodes — lietotāju iesaistīšana radošā dizaina procesā uzlabo rezultātu atbilstību reālajām vajadzībām
- Piekluves veicināšana – tiek dotas iespējas visām sabiedrības grupām, gan fiziskās pieklūstamības, gan cenas zinā
- Zināšanu apmaiņa — paraugprakses un inovāciju izplatīšana starp valsts reģioniem un

Kā mēs to varam īstenot:

- Projekta pasūtītāju sociālā atbildība
- Sabiedrības līdzdalība visa projekta gaitā
- Konkrēti risinājumi kopienas saskarsmes punktu veidošanai
- Praktiski risinājumi universālā dizaina principu piemērošanai

KĀ MĒS JUMS VARAM PALĪDZĒT?

Pasūtītāja atbildība/ projektēšanas uzdevums

- Jānosaka piekļūstamības prasības, tiecoties uz maksimālo rezultātu
- Arhitekta un ainavu arhitekta kvalifikācijai jāatbilst plānotajam uzdevumam, un spējai radoši un empātiski to risināt
- Uzdevumā un laika grafikā jāatrod laiks vairāku variantu izstrādei, un konsultācijām
- Vienmēr jāpiemēro aktuālās vadlīnijas, tas jānorāda tehniskā specifikācijā.
- Projektus, kas veikti pirms 2023.g., ieteicams pārskatīt un aktualizēt.

Vides piekļūstamības tipiskā nevērība:

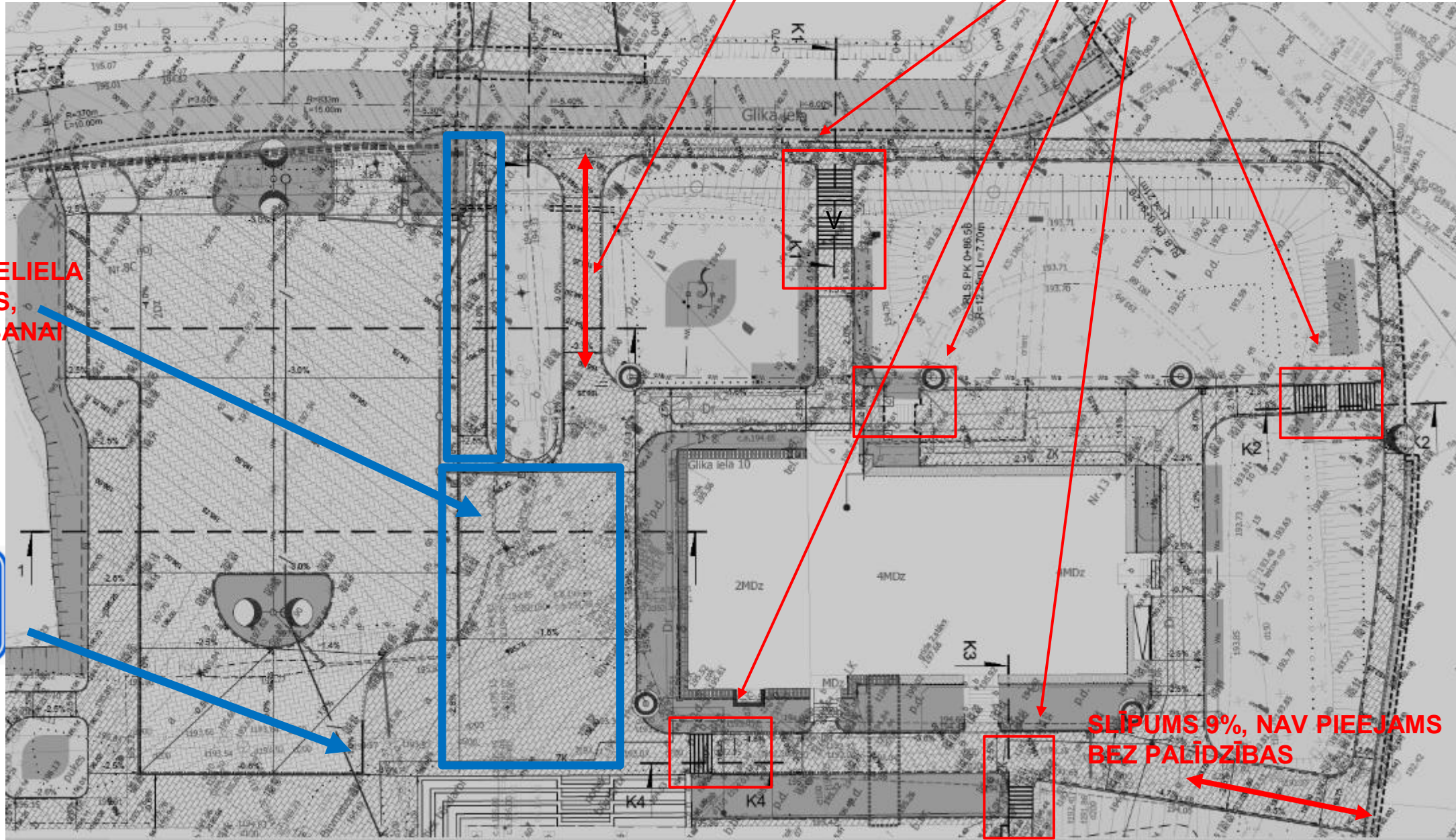
- Teritorijā netiek izmantotas iespējas veidot lēzenus celiņus, veicinot maksimālu piekļūstamību
- Vēsturisku ēku ieejas tiek vizuāli degradētas ar tipveida metāla pandusiem
- Netiek izmantota iespēja veidot vienlīmeņa ieeju visiem:
  - ieejas ratiņkrēslos tiek veidotas atsevišķi no galvenās ieejas,
  - ieeja ratiņkrēslos tiek apgrūtināta ar šķēršļiem

Teritorijā netiek izmantotas iespējas veidot
lēzenus celiņus, ar plašāku pieklūstamību

**SLĪPUMS 9%, NAV
PIEEJAMS BEZ PALĪDZĪBAS**

KĀPNES

**RATINĀKRĒSLOS
PIEEJAMA TIKAI NELIELA
DAĻA TERITORIJAS,
KURAS ATJAUNOŠANAI
TIEK PIEPRASĪTS
ES FINANSĒJUMS**

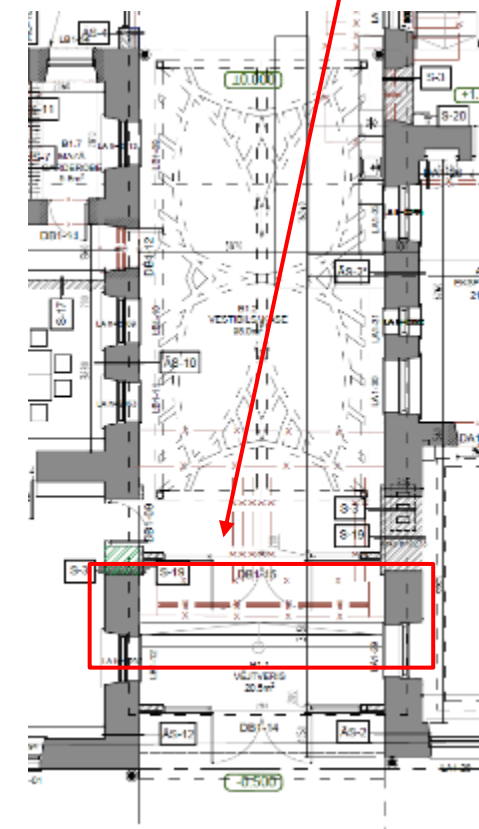

IEEJA RATIŅKRĒSLOS

JAUNA GALVENĀ IEEJA

KĀPNES

Dotajā situācijā, ar 500 mm augstuma starpību, un 17m kopējo ieejas vestibila garumu; pilnībā ievērojot LBN 200-21 noteikto slīpumu (vai saskaņojot atkāpes no Būvnormatīva, Būvniecības likuma 9. prim punkta noteiktā kārtībā) - ir iespējams nodrošināt piekļuvi ratiņkrēslā ēkas galvenajā ieejā, papildus, ja nepieciešams, uzstādot margu, palīdzības pogu, u.tml.

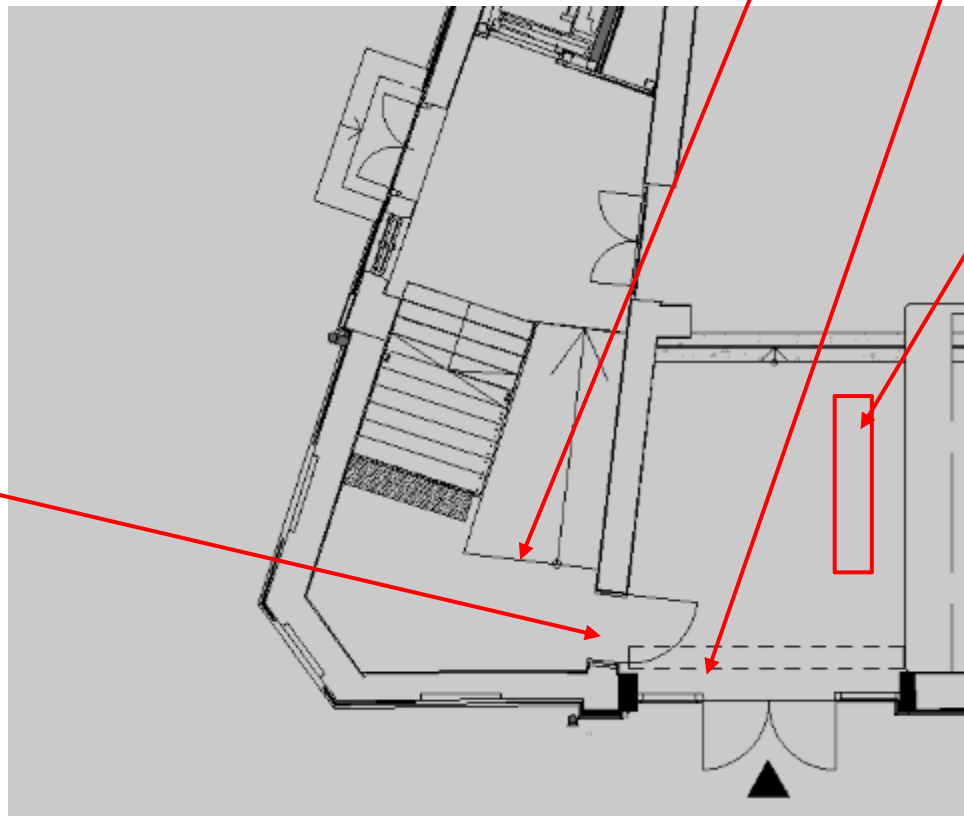
Universālā dizaina izpratnē visi apmeklētāji pārvietojas pa vienu ceļu, kas atbilst visām pieejamības prasībām. Šis ceļš ir vienlīdz ērts visiem, tostarp arī cilvēkiem riteņkrēslos, ar staiguliem un skuteriem, arī vecākiem ar maziem bērniem un vecāka gadagājuma cilvēkiem (avots: LM 2018)

**UGUNSDROŠAS DURVIS
AIZVĒRTĀ STĀVOKLĪ
SVARS 75-100 KG**

IEEJA RATIŅKRĒSLOS

JAUNA GALVENĀ IEEJA

RECEPCIJAS ZONA

**6 M
H=0.4
6%
LBN 200-21
P.46.3.**

Galvenajā ieejā diskriminēti ratiņkrēsli lietotāji, radot tiem apkārtceļu ar 2 papildu durvīm.

Dotajā situācijā, ar 400 mm augstuma starpību, un 6 m kopējo ieejas vestibila garumu; pilnībā ievērojot LBN 200-21 noteikto slīpumu (vai saskaņojot atkāpes no Būvnormatīva, Būvniecības likuma 9. prim punkta noteiktā kārtībā) - ir iespējams nodrošināt **vienotu** piekļuvi ratiņkrēsliā ēkas galvenajā ieejā, papildus, ja nepieciešams, uzstādot margu, palīdzības pogu, u.tml.

NEB PAŠNOVĒRTĒŠANAS METODE

Latviski XLS tulkots un pieejams 4.3.2. metodikas sadaļā

Pašnovērtējumā izmantoti šādi kritēriji. Estētika, ilgtspēja, iesaiste, pārvaldība
Katrs kritērijs veido 25%, kopā 100%. Kopējais rezultāts

0-20%	Nepietiekams vērtējums
20-50%	Akceptējams rezultāts, ar piezīmēm
50-70%	Atbilstošs NEB kritērijiem, var būt ar piezīmēm
70-100%	Labā prakse NEB piemērošanā

Nr.	Kritērijs	
1.	Estētika	25 %
1.1.	Integrācija apbūvētajā un dabiskajā vidē	
1.2.	Lietotāja pieredzes kvalitāte	
1.3.	Projekta identitāte un mērķis	
2.	Ilgtspēja	25 %
2.1.	Aprite princips	
2.2.	Klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās tām	
2.3.	Citi vides aspekti	
3.	Iekļaušana	25 %
3.1.	Fiziskā iekļaušana	
3.2.	Sociālā iekļaušana	
3.3.	Dzīvotspējīgu kopienu veidošana	
4.	Pārvaldība	25 %

NEB CEĽVEDIS

New European Bauhaus Compass

A guiding framework for decision
and project makers wishing to
apply the NEB principles and
criteria to their activities.

https://new-european-bauhaus.europa.eu/tools-and-resources/use-compass_en

NEB INVESTĪCIJU VADLĪNIJAS

- Praktisks ceļvedis par NEB pamatvērtību un darba principu pielietošanu apbūvējamās vides projektos
- Investīciju vadlīnijas, kas palīdz investoriem pieņemt labākus lēmumus, skaidrojot, kā NEB var radīt pievienoto vērtību visām ieinteresētajām pusēm

NEW EUROPEAN BAUHAUS

INVESTMENT GUIDELINES

The Guidelines set the basis for how and why investments in built environment projects can be aligned with the New European Bauhaus. They provide guidance on how to put NEB values and principles in practice in the various aspects of investment and project preparation, and concrete recommendations.

The NEB Investment Guidelines are the outcome of close cooperation between the European Commission and JASPERS (Joint Assistance to Support Projects in European Regions), an advisory programme funded by the European Commission and the European Investment Bank.

Latvijas Arhitektūras Lielā gada balva 2023

Dailes teātra
priekšlaukums
MADE arhitekti

Dailes teātris ir iemīļots kultūras galamērķis un izcils modernisma arhitektūras piemērs. Laukumā saglabāti teātra arhitektūrai un modernisma garam raksturīgie labiekārtojuma principi un materiāli, un izveidota jauna kustības un tā izmantošanas stratēģija, tiecoties laukumu padarīt pieejamu ikvienam. Laukumā realizēti jaunu koku un krūmu stādījumi un izmantoti ilgtspējīgi lietus ūdens apsaimniekošanas risinājumi. Daļa demontēto materiālu laukumā izmantoti atkārtoti, uzstādīti ilgmūžīgi labiekārtojuma elementi.

2024: Jaunā Eiropas Bauhaus atzinība Latvijas Arhitektūras gada balvā

Kuldīgas Vēsturisko
dārzu tradīciju
atjaunošana/
Aldis Orniņš, Rita Ķirķe

LAS
Jaunā Eiropas Bauhaus
balva Latvijā
2024

Sena Kuldīgas tradīcija ir dārzi gan apbūvētajā daļā, gan ārpus tās, un pilsētnieku atmiņās vēl saglabājušās senās dārzniecības vietas. Šī tradīcija kļūst par pamatu jaunai “dārzu pilsētai”, kas apvieno vēsturisko un mūsdienīgo. Atjaunotais dārzs simboliski sadalīts trīs daļās – regulārs virtuves un garšaugu dārzs, daļēji regulārs puķu un tējas dārzs un neregulārs ēnas priekšdārzs ar baltiem ziediem. Dārzi vecpilsētā kalpo kā līdzsvars starp apbūvi un dabu, vienlaikus veicinot iedzīvotāju izglītošanu un līdzdalību. Projekts īpaši nozīmīgs vecpilsētas iedzīvotājiem ar ierobežotiem resursiem tas piedāvā iespēju iesaistīties, mācīties un atpūsties harmoniskā vidē.

Koka bērnudārzs
Salaspilī/
MADE arhitekti

LAS
Jaunā Eiropas
Bauhaus balva
Latvijā
2025

Arhitektu biroja *MADE arhitekti* arhitektus raksturo atbildība par savu darbu. Viņu projektētais bērnudārzs ir patiesi skaista arhitektūra mūsu bērniem. Tas sasniedz neticami nergoefektivitātes rādītājus un veicina bērnu attīstību, radot iekļaujošu un draudzīgu vidi. Ir uzstādīta ļoti augsta līmeņa prasības arhitektiem, pašvaldībām un likumdevējiem, un var cerēt, ka šāda līmeņa ēku veidošana kļūs par ierastu praksi arī citur Latvijā. Šis objekts atbilst ne tikai jaunajām kustības vērtībām, bet arī sākotnējiem Bauhaus skolas principiem, kas ir vēl būtiskāk.

Augustīnes Dārzs,
dzīvojamās ēkas
Latvijas
Arhitektūras balva
2025/
Sampling,
arhitektu birojs

Ēku ansambli veido jūgendstila īres nams un bijušās mazstāvu ražošanas ēkas pagalmā. Ar šo projektu tikušas atjaunotas ielas nama fasādes, kā arī veikta pagalmu ēku rekonstrukcija, pielāgojot tās rezidences funkcijai. Kvartāla iekšpagalms ir pārtapis par mūsdienīgu pilsētas dārzu, kura postindustriālā estētika atspoguļo adaptīvās atjaunošanas koncepciju — saglabāt un pielāgot jaunai lietošanai ikvienu būvi neatkarīgi no tās sākotnējās arhitektoniskās vērtības. vidi.

" Lightguide"
ražošanas ēku un
teritorijas pārbūve/
Mindaro Arch

Latvijas Arhitektūras
balva
LAGB atzinība par
iekļaujošu dizainu
2025/ DOGA
Norvēģija eksperti

Projekta virsuzdevums — uzņēmuma darba telpām un ārtelpai izveidot enerģisku, pārliecinošu funkcionālo un estētisko «etalonu». Projektēšanas process ietvēra daudzas koprades darbnīcas ar darbiniekiem, izzinot un detalizējot funkcionālās un tehnoloģiskās vajadzības, drošības prasības katrai darba zonai un darba vietai, ārtelpai. Ēku plānojumi pakļaujas ražošanas procesu tehnoloģiskajām prasībām, kur centrā ir cilvēks-darbinieks, viņam veidota dzīva, enerģiska iekštelpu un ārtelpas vide.

Bērnu klīniskās universitātes
slimnīcas Ambulatorais
centrs un Neatliekamās
palīdzības centrs/ MARK
arhitekti

LAGB atzinība par iekļaujošu
dizainu
2025/ DOGA Norvēģija
eksperti

Ambulatorais centrs un neatliekamās palīdzības centrs slimnīcas teritorijā palīdz strukturēt sarežģītu vidi, padarot orientēšanos intuitīvu un draudzīgu. Fasādes vieglums, caurspīdība un dabīgā gaisma mijiedarbojas ar emocionāli siltiem interjeriem. Lielizmēra dzīvnieku tēli — dzērve un briedis — kļūst par uzticamiem pavadoņiem bērnu ceļā cauri telpai. Arhitektūra pārtop par pieredzi, kur funkcionalitāte savienojas ar empātiju.

Eduarda Veidenbauma muzejs "Kalāči"/

Ķīse, Roze, kuratori,
dzejnieki, mākslinieki,
jaunieši

Latvijas Muzeju
biedrības Gada
balva 2023

Sadarbībā ar vietējo jauniešu kopienu muzejs pārtop par vietu, kur izzināt katra personisko mentālo veselību un mācīties veidot harmoniskas attiecības ar apkārtni un apkārtējiem. Muzeja jaunais darbības virziens ir pamanīts un novērtēts pasaules mērogā – kā labas prakses piemērs kultūras iesaistei ilgtspējas veicināšanā tas iekļauts 2022. gada Latvijas ziņojumā ANO par ilgtspējīgas attīstības mērķu ieviešanu. Plašākai publikai piemērs arī, kā vieta var runāt, un rosināt radošu un iekļaujošu izcilību.

Atbalsta centrs
“Pērle”.
Latvijas
Arhitektūras
lielā balva
2022
Ēter un Rigers,
arhitektu biroji

LAS KONSULTĀCIJAS: KĀ TAS NOTIEK

- Sagaidām jūsu zvanu vai e-pastu
- Atrodam LAS ekspertu
- Organizējam attālinātu sapulci ar iesaistītiem speciālistiem, pēc nepieciešamības veicam ierakstu
- Sapulces laikā konsultējam, sniedzam rekomendācijas, nosūtām labās prakses piemērus vai noderīgus dokumentus un saites
- Ja nepieciešams, vienojamies par papildu sapulcēm
- Konsultējam par Projektēšanas uzdevuma sagatavošanu
- Rekomendējam LAS pārstāvjus dalībai iepirkumu un metu konkursa komisijā
- Palīdzam ar padomu tirgus izpētes plānošanā

Ierosinājumiem un saziņai: anda.kursisa@latarh.lv, t. 20028097

**Latvijas
Arhitektu
savienība**

Torņa iela 11, Rīga, LV-1050, Latvija, tel. +371 67212802, +371 20028097
latarh@latarh.lv www.latarh.lv